

56/15.01.02/2023

Museovirasto

Lausuntopalvelu.fi

Lausunto valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden inventoinnista

Museovirasto on inventoinut valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet. Tavoitteena on, että valmistuttuaan inventointi voisi tulla valtioneuvoston hyväksymäksi valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) mukaiseksi inventoinniksi. VAT:t on otettava huomioon kaavoituksessa ja muussa maankäytön suunnittelussa.

Valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet (VARK) on valittu olemassa olevien inventointien ja muinaisjäännösrekisteriin vietyjen kohteiden pohjalta. Esimerkiksi Etelä-Savossa on VARK-kohteita 58, mikä vastaa vain 2,4 % maakunnan kaikista muinaisjäännösrekisterissä olevista kohteista. Valtakunnallisesti merkittävien kohteiden osuutta kaikista muinaisjäännöksistä voi pitää vähäisenä, joten on vaikea arvioida sitä, onko arkeologinen kulttuuriperintö huomioitu inventoinnissa riittävän kattavasti.

Arvioinnin taustamateriaali antaa riittävän kuvan inventoinnin toteutumisesta. Myös vaikutusten arviointi on riittävän laaja.

Etelä-Savon maakuntaliitto kuitenkin huomauttaa, että inventoinnissa ei ole lainkaan kuvattu kohteiden huomioimista maakuntakaavassa, ainoastaan asema- ja yleiskaavoissa. Maakuntakaavan laadinnassa on kuitenkin aina Museovirasto osallisena ja maakuntakaavoissa käsitellään muinaisjäännöksiä, joista suurin osa on muualla kuin yleiskaava-alueilla. Esimerkiksi Etelä-Savon maakuntakaavassa on osoitettu Museoviraston vaatimuksesta kaikki muinaisjäännösrekisterin kohteet muinaisjäännösmerkinnällä (SM). Inventoinnin pohjalta jäi epäselväksi se, tarvitseeko enää jatkossa osoittaa maakuntakaavassa muita kuin valtakunnallisia arkeologisia kohteita SM-merkinnällä, ja jos tarvitsee, niin onko merkintätapa sama kuin valtakunnallisilla kohteilla, oikeusvaikutuksethan näillä on samat. Auki jää siis maakunnallisesti merkittävien kohteiden inventointi – ja osoittamistarve.

Muinaisjäännöksiä löytyy koko ajan uusia ja tieto niistä tarkentuu. Sen vuoksi olisi inventoinnissa tullut kuvata myös sitä, miten valtakunnallisesti merkittäviä kohteita on jatkossa tarkoitus päivittää, täydentää ja pitää ajantasalla. Tämä on tärkeää, etenkin jos muita kohteita ei enää tarvitse huomioida kaavoissa.

Etelä-Savon maakuntaliitto

Pentti Mäkinen
Maakuntajohtaja

Sanna Poutamo
Ympäristöpäällikkö

Jakelu

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti maakuntaliiton asianhallintajärjestelmässä.